

عنوان مقاله:

کاوشی در حلّ نسبتِ تعارض‌نمایی قاعده «لاجرج» با اعمال حرجی اسلام؛ پاسخ‌ها و تحلیل‌ها

محل انتشار:

فصلنامه فقه و اصول، دوره 52، شماره 3 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

سید جعفر علوی گنابادی - استادیار دانشگاه علوم اسلامی رضوی

علیاکبر حبیبی‌مهر - دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه علوم اسلامی رضوی

خلاصه مقاله:

قاعده نفی حرج یکی از کارآمدترین و مهمترین قواعد فقهی به لحاظ کاربرد در ابواب گوناگون فقه است. عمومیت این قاعده با احکام مشقت‌زا و حرجی که در دین وجود دارد؛ ناسازگار می‌نماید. از این‌رو نوشتار حاضر در پی پاسخ به این سؤال برآمد که چگونه می‌توان هم ادله احکام مشقت‌آمیز را پذیرفت و هم ملتزم به نفی احکام حرجی در دین شد؟ نتایج این نوشتار که به شیوه توصیفی-تحلیلی و روش کتابخانه‌ای تهیه شده است؛ نشان می‌دهد از مجموع پاسخ‌های مطرح شده به این شبهه، چهار رویکرد قابل ارائه است: نپذیرفتن وجود احکام حرجی در دین (اشکال صغروی)، نپذیرفتن شمول بدون تخصیص قاعده (اشکال کبروی)، تصرف در معنای «حرج» و نپرداختن به اصل شبهه. در میان همه پاسخ‌ها، نظریه «تخصیص قاعده نفی حرج»، پاسخی مناسب و بدون اشکال است. سایر جواب‌ها یا اساساً مخدوش است و یا نیازمند قرائن و شواهد مکمل و از این رو نمی‌توان آن‌ها را به عنوان پاسخی مستقل، پذیرفت.

کلمات کلیدی:

حرج، نفی حرج، قاعده لاجرج، تعارض با احکام حرجی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1141271>

